

NKA Könyvtárak és Levéltárak Kollégiuma

Pályázati azonosító: : 208111/00040

Altéma kódszáma: 208111/9

A Vachott Sándor Városi Könyvtár muzeális könyveinek restaurálása

Szakmai beszámoló

A Vachott Sándor Városi Könyvtár, Kiállítóhely és Muzeális Gyűjtemény Heves megye második legnagyobb könyvtára, a város és a környék meghatározó kulturális intézménye. A hagyományos könyvtári feladatok mellett egyre több rendezvénnyel, közösségi programmal jelentkezik.

Több költözés után 1998. szeptember 25-én nyitotta meg kapuit méltó helyen és méltó örökséggel – a Herman Lipót magángyűjteménnyel gazdagodva - a Fő tér 10. szám alatti Grassalkovich Palota 1. és 2. emeletén, 1443 m²-en. Messziről is jól látható, hiszen a Fő téren elhelyezkedő impozáns épület. Mozgássérültek, babakocsival közlekedők a könyvtárba lifttel tudnak feljönni, ami így számukra is megközelíthető.

A könyvtár terei tágasak, világosak. Nagyrészt új könyvállványokkal, bútorokkal találkozik a látogató. Az első emeleten a bejáratnál szemben kapott helyet az információs és kölcsönző pult. Innen nyílik a gyermekkönyvtár. Ezen a szinten található a folyóirat-olvasó és a szépirodalmi részleg. Itt rendezzük időszakos kiállításainkat is. A második emelet csendesebb, nyugodtabb részében kapott helyet a zenei és a helytörténeti részleg, itt található az ismeretterjesztő-, és kézikönyvek, az olvasói számítógépek, helyet adva a tanuláshoz, kutatáshoz. Itt található még a két nagy értékű muzeális gyűjtemény (a Herman Lipót Hagyaték, és a Huszár Lajos Éremtár) kiállítóhelyéül szolgáló galériák, melyek berendezése mobilizálható, így ezek kisebb-nagyobb közösségi rendezvényeink színteréül is szolgálnak. A könyvtár terei tiszták, barátságosak, a színek kellemesek, biztonságot adók.

Egy fiókkönyvtára van, amely a déli városrészt látja el. Az épületre, a berendezésre, az IKT eszközökre, a szolgáltatások bővítésére kiható infrastrukturális fejlesztése 2018-ban kezdődött. A megújítás nagy része pályázati forrásból valósult meg (bútorzat, IKT eszközpark, 2020-ban a kiállítóter kialakítása a közösségi térben).

Az intézmény minden korosztály számára nyitott. **A felnőtt részlegen kívül gyermekkönyvtár, helytörténeti gyűjtemény, zenei részleg, internetezési lehetőség, folyóirat olvasó, fiókkönyvtár szolgálja a lakosságot, a felhasználók igényeit.**

Dokumentum-állományunk több mint 100.000 kötetes, rendelkezünk egy gazdag helyismereti gyűjteménnyel, zenei részleggel, régi könyv gyűjteménnyel.

Olvasóink és a városba érkező turisták számára művészeti értékeket is közvetít intézményünk azáltal, hogy két állandó kiállítás is található a könyvtár épületében.

Herman Lipót, Munkácsy-díjas művész, az életöröm festője a XX. század művészeti életének talán legnépszerűbb alakja volt. Gazdag kultúrhistoriai események szemtanújaként tisztelték pályatársai. Maradandósága azért tartós, mert derűs, emberséges hangulat övezi hagyatékát, melyet özvegye Gyöngyös városnak ajándékozott. 1998-ban a könyvtár épületében méltó elhelyezést nyert az egyedülálló gyűjtemény.

A **Huszár Lajos Éremtár** Magyarország ezer éves történelmét mutatja be érméken és emlékérméken. A gyűjtemény anyaga felöleli a magyar államiság teljes történetét, megismerteti a magyar uralkodók által kibocsátott hivatalos pénzekkel, és bepillantást nyújt az erdélyi fejedelmek pénzverésébe is. A kiállítás 2007 júniusa óta látogatható.

Muzeális dokumentumaink

A 100. 000 dokumentumot meghaladó könyvtári állományunkon belül **szép gyűjteményünk** van régi, védett könyvekből, ezek közt több gyöngyösi vonatkozású van. Bőven található közöttük XIX. századi, és ezt megelőző évszázadokból. **Kiemelt célunk ezek állagának megóvása.** Régi könyveink nagy része külön teremben található, de olvasóink kérésére előhozzuk, helyben megtekinthetőek. A helytörténeti részlegben is található régi kiadású, helyi vonatkozású dokumentumok. A könyvek szakszerű restaurálására eddig anyagi fedezet hiányában nem került sor.

A könyvtár **97 db törvény szerint meghatározott muzeális** dokumentummal rendelkezik, ezt az Országos Széchényi Könyvtárnak is bejelentettük, az éves statisztikai adatainkban szerepeltetjük.

Könyvtárunk **legrégebbi könyve az 1613-ban megjelent 12 nyelvű szótár**, amely a magyar nyelvet is tartalmazza. Szakmai és restaurátori vélemények szerint tartalma és állapota indokolta a könyv megfelelő állapotba történő helyrehozását. Az elvégzett restaurálási munkák után egy teljesen **megújult, a megjelenéskori állapotát megközelítő példányt** tarthatunk a kezünkben. Szeretnénk a későbbiekben kiállítva megmutatni olvasóinknak ezt a megújult, értékes dokumentumot.

Könyvtártörténeti szempontból ez a könyv az alapkövét jelenti könyvgyűjteményünknek, és az **első restaurált könyv** - reményeink szerint - egy **folyamat elindítása**, hiszen több értékes, régi dokumentumunk is felújításra váró állapotban van.

Köszönjük a NKA támogatását.

BESZÁMOLÓ

**A gyöngyösi Vachott Sándor Városi Könyvtár
számára elvégzett restaurálási munkáról**

**Pre-Con Kft.
1114 Budapest, Bartók Béla út 39.**

BEVEZETÉS

A gyöngyösi Vachott Sándor Városi Könyvtár számára a következő restaurálási munkát végeztük el:

Thesaurus Polyglottus: vel dictionarium multilingve...

Francofurti ad Moenum, 1613.

Leltári szám: 93320

Méretei: 165x105x85 mm.

A dokumentum leírása:

Kötés nélküli, három valódi bordára fűzött könyvtest.

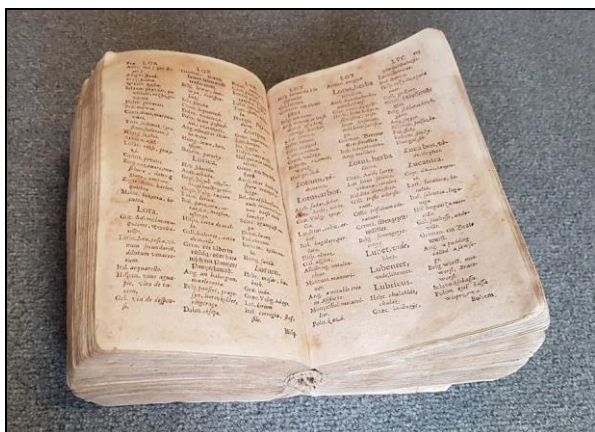

Restaurálás előtti állapota:

A kötés nélküli könyvtest erősen deformálódott, gerince homorúvá vált. A könyvtest fűzése viszonylag épen maradt, a lapok anyaga vékonynak, de általában jó tartásúnak bizonyult. A lapok erősen szennyeződtek, helyenként foltosak voltak, a szedéstükrök területe foxing miatt besötétedett

A kötet eleje-vége kopott, mállekony, rongyos volt.

Pergamen szalagra varrott oromszegői megsérültek, deformálódtak.

Az elvégzett restaurálás menete:

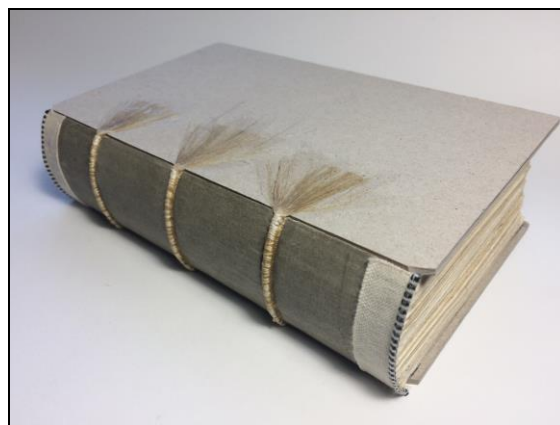
A dokumentum állapota restaurálást-konzerválást igényelt. A tervezett munkálatok az alábbi fő lépésekből álltak:

- **szétszedés:** A gerinc megtisztítása után a könyvtestet ívekre, majd lapokra bontottuk szét.
- **tisztítás:** A gerinc kasírozásának és ragasztóanyagának eltávolítása cellulóz alapú ragasztóval történő felduzzasztás után, mechanikusan történt. A papíryanag száraz tisztítását ecsettel és radírpórral végeztük el. A lapok tisztítását meleg vizes áztatással, felületaktív anyag felhasználásával folytattuk.
- **fehérítés:** A papíryanagot hidrogén-peroxid 1%-os vizes oldatával fehérítettük ki.
- **utánervezés:** A nedves kezelés utolsó fázisában a lapok anyagát Glutofix 600 1%-os vizes oldatába történő bemeztéssel erősítettük meg.
- **szárítás:** A kimosott lapokat levegőn szárítottuk meg, préselés nélkül.
- **javítás:** A papíryanag javítása gépi öntéssel, illetve japán papír felhasználásával, kézi javítással történt.

- **fűzés:** Az íveket az eredeti módon, három bordára fűztük fel, két kötetet képezve.

- **a könyvtest újraalakítása:** A könyvtesteket az eredeti kötésnek megfelelő módon, szerkezetüknek megfelelő segédelemekkel ellátva alakítottuk ki.

- **új egész bőr kötések készítése:** A betáblázást új papírtáblákkal készítettük el, majd új – két kötetből álló egész bőr kötetet készítettünk el. A két kötet kialakítását a könyv speciális mérete, valamint a tartalmi kettéválasztás lehetősége indokolta.

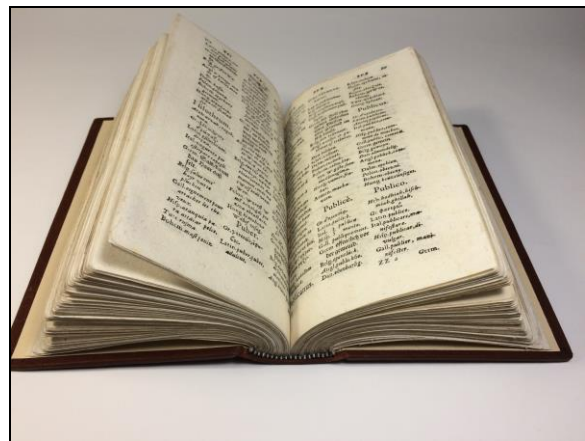
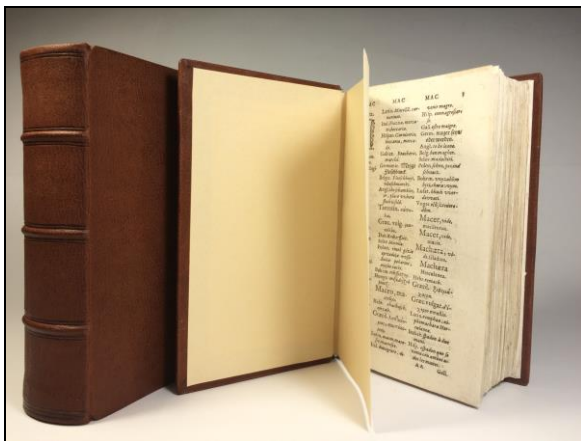
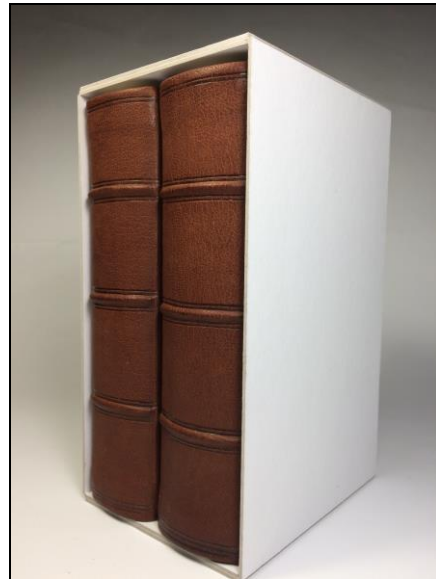
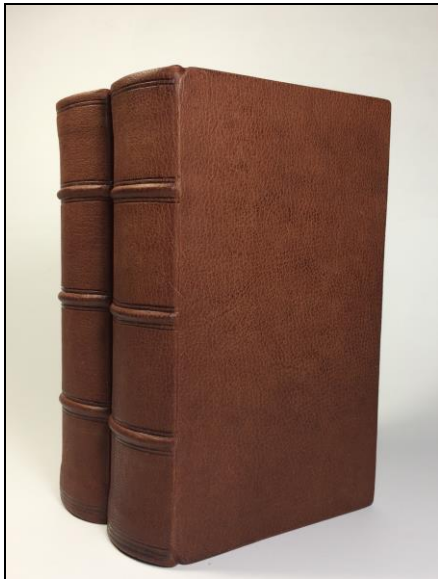
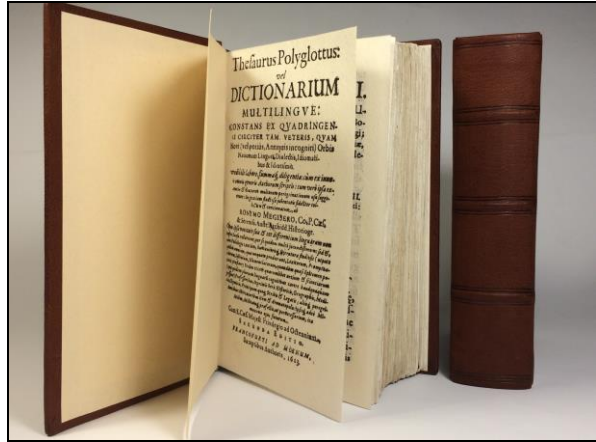
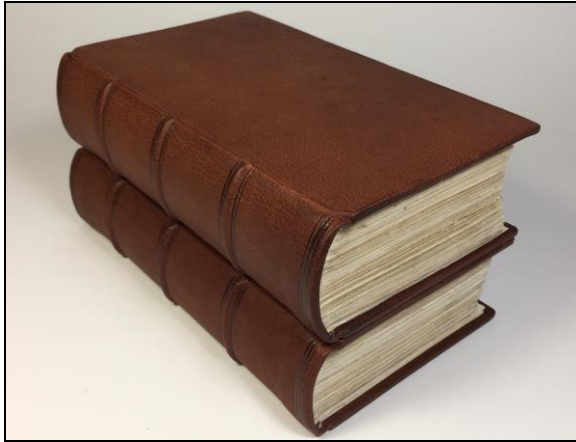
- **védőtok és dokumentáció készítése**

A restauráláshoz felhasznált idő: 108 munkaóra

Budapest, 2022. november 15.

Maya Uti-Edit
Hajdu Zsófia Edit
okleveles restaurátor művész

A RESTAURÁLT KÖTETEK

NEMZETI KULTURÁLIS ALAP

Könyvtárak és Levéltárak Kollégiuma

Pályázati azonosító: : 208111/00040

Nyilatkozat

az uniós állami támogatási szabályoknak a Kedvezményezett részére nyújtandó támogatásra történő alkalmazhatóságáról

Alulírott Szekeresné Sennyey Mária [pályázó képviselőjére jogosult] a Vachott Sándor Városi Könyvtár, Kiállítóhely és Muzeális Gyűjtemény [pályázó neve] képviselőjében eljárva kijelentem, hogy az általam megvalósított tevékenység tekintetében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében említett **állami támogatás fogalmáról szóló bizottsági közlemény (2016/C 262/01) 34. pontjában meghatározott, az alábbiakban felsorolt feltétel teljesült:**

- a támogatandó tevékenység nem minősül gazdasági tevékenységnek, az általam benyújtott pályázatba foglalt tevékenységek kapcsán piaci bevételeim nem érik el működési költségek legalább felét.

Jelen nyilatkozattal kötelezettséget vállalok arra, hogy az általam benyújtott beszámolóban a fenti feltétel teljesülését alátámasztó tényeket, körülményeket és bizonyítékokat helyszíni ellenőrzés esetén rendelkezésre bocsátom, továbbá a pénzügyi elszámolás során a támogatott tevékenységgel kapcsolatban felmerült költségeket jogcímek szerinti bontásban, részletesen bemutatom.

Kelt: Gyöngyös, 2022. 11. 29.

Szekeresné Sennyey Mária

pályázó képviselője